

Hallintovaliokunta
HaV@eduskunta.fi

Lausuntopyyntö 31.5.2018

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallintovaliokunta on pyytänyt Opetushallitukselta asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi.

Asiantuntijalausuntona Opetushallitus esittää seuraavaa:

Hallituksen esitys selkeyttää, yhtenäistää ja sujuvoittaa oleskelulupakäytäntöjä opiskelijoiden ja tutkijoiden osalta monin tavoin. Ratkaisu erillislain säätämisestä on kannatettava.

Ulkomaisten tutkijoiden ja opiskelijoiden maahantulon sujuvoittaminen sekä Suomessa oleskelun ja suomalaisen yhteiskuntaan ja suomalaisille työmarkkinoille integroitumisen tukeminen ovat kaikki ratkaisevia toimia suomalaisen korkeakoulu- ja tutkimusjärjestelmän vetovoimaisuuden ja kansainvälistymisen lisäämiseksi. Ulkomaiset tutkijat ja opiskelijat ovat juuri niitä osajia, joita yhteiskuntamme ja työmarkkinamme kipeästi kaipaavat.

Vaikka tämä hallituksen esitys uudistaa tutkijoiden ja opiskelijoiden maahantulon ja oleskelun edellytyksiä kannatettavaan suuntaan, on maahantulon sujuvoittamisen tiellä edelleen esteitä, joihin olisi kiinnitettävä huomiota. Suomen suhteellisen harva edustustoverkosto asettaa käytännön haasteita Suomeen hakeutuville tutkijoille, opiskelijoille, työharjoittelijoille ja vapaaehtoisille. Ketteriä ja joustavia ratkaisuja tarvittaisiin siihen, miten lupahakemukset biometrisine tunnisteineen voitaisiin jättää ilman merkittävää matkustustarvetta eri maanosien sisällä.

Erityisen kannatettavaa tässä hallituksen esityksessä on se, että esityksen kautta ulkomaisille tutkijoille syntyy yksi lupakategoria aiemman hankalaksi koetun, tutkijaliikkuvuuden rahoituslähteestä riippuneen erottelun tilalle. Kannatettavaa on myös työnhaun mahdollistavan oleskeluluvan ulottaminen tutkijoihin sekä yrittäjyyshmahdollisuuden lisääminen tähän lupaan.

Myönteinen muutos on myönnettävien oleskelulupien muuttaminen lähtökohtaisesti kahden vuoden mittaisiksi. Hallituksen esitys mahdollistaa sen, että ylempää korkeakoulututkintoa Suomeen suorittamaan tulevat opiskelijat voivat

saada luvan koko tutkinnon suorittamisajaksi kerralla. Alempaa korkeakoulututkintoa suorittavien ulkomaisten opiskelijoiden osalta edessä on kuitenkin edelleen luvan uusimisprosessi, sillä tutkinnon suorittaminen kestää 3-4 vuotta.

Käytännössä oleskeluluvan hakuvaiheen varallisuusvaatimus on todennäköisesti kuitenkin suurelle osalle hakijoista este yli yhden vuoden kestoisen luvan saamiselle: saadakseen kahden vuoden kestoisen oleskeluluvan opiskelijan täytyy osoittaa 13 440 euron varallisuus, minkä lisäksi suuri osa opiskelijoista on velvollinen maksamaan lukuvuosimaksun suomalaiselle korkeakoululle.

Hallituksen esitys ei tuo muutosta opiskelijoiden oleskelulupatyyppeihin vaan säilyttää opiskelijoiden oleskeluluvan tilapäisenä B-lupana, mikä ei edistä opiskelijoiden Suomeen asettautumista vastaavalla tavalla kuin tutkijoille myönnettävä jatkuva lupa. Kansallisissa linjauksissa Suomen vetovoiman lisääminen opiskelumaana on kuitenkin tärkeä tavoite. Edelleen myös tämän hallituksen esityksen yhteiskunnallisena vaikutuksena korostetaan pyrkimystä mahdollistaa aiempaa paremmin osaavan työvoiman tarjontaa työmarkkinoilla. Opiskelijoiden oleskelulupatyypin muuttaminen jatkuvaksi tukisi näihin tavoitteisiin pääsemistä.

Opetusneuvos

Maija Airas